

Nieuwsbrief vaste boekenprijs april 2013

Wijzigingen Wet op de vaste boekenprijs

De Eerste Kamer heeft op 5 februari 2013 een wetsvoorstel over de wijziging van de Wet op de vaste boekenprijs (Wvbp) aangenomen. De wijzigingen, waaronder het invoeren van de werknemerskorting en het afschaffen van de vaste prijs voor buitenlandse bladmuziekuitgaven, zijn het gevolg van de eerste evaluatie van de Wvbp en treden naar verwachting op 1 juli 2013 in werking. De belangrijkste wijzigingen op een rij:

(Her)invoeren werknemerskorting

De werknemerskorting houdt in dat de vaste boekenprijs niet geldt als een verkoper één exemplaar van een boek of muziekuitgave aan een werknemer verkoopt. De verkoper moet het boek of de muziekuitgave wel zelf verkopen, uitgeven of importeren. Deze korting is op verzoek van de boekenbranche in de Wvbp opgenomen. De argumenten voor de herinvoering waren dat kortingen op producten in andere branches gebruikelijk zijn en deze kortingen de vakkennis en belezenheid van de werknemers bevorderen.

Afschaffen vaste prijs buitenlandse bladmuziekuitgaven

De vaste prijs voor uit het buitenland geïmporteerde en in het buitenland uitgegeven bladmuziekuitgaven wordt afgeschaft. Uitgevers kunnen vaste prijzen pas na een half jaar aanpassen, waardoor schommelingen in de wisselkoers en prijswijzigingen door buitenlandse uitgevers niet direct konden worden doorberekend in de Nederlandse verkoopprijzen. Volgens de minister van OCW werden daardoor de commerciële belangen van handelaren en verkopers van muziekuitgaven geschaad. Ook leidde het er toe dat uitgevers dezelfde uitgave tegen verschillende prijzen aanboden. De Wvbp stond prijsconcurrentie al toe, omdat de importeurs onderling afwijkende vaste prijzen kunnen vaststellen. Vaste prijzen voor in het buitenland uitgegeven muziekuitgaven die al door importeurs zijn vastgesteld, vervallen met ingang van de datum waarop de wijziging in werking treedt, waarschijnlijk op 1 juli 2013.

Invoeren auteurskorting

De auteurskorting houdt in dat de vaste boekenprijs niet geldt als een uitgever een boek of muziekuitgave verkoopt aan de auteur van dat boek of die muziekuitgave voor promotioneel gebruik. Onder 'promotioneel gebruik' wordt verstaan: het inzetten van het eigen werk, buiten bestaande of nieuwe verkoopkanalen, dat bijdraagt aan de bekendheid van de auteur en het werk. De uitgever en auteur kunnen door het invoeren van de auteurskorting afspraken maken over de prijs die de uitgever in rekening brengt. Als de auteur het boek verkoopt aan consumenten moet hij wel de vaste prijs toepassen.

Geen deelname aan handelingen derden

Een verkoper mag niet deelnemen aan handelingen van derden waarbij de derde partij een geldelijk of een op geld waardebaar voordeel verstrekt aan de consument door de koop van een boek of muziekuitgave.

Buitenlandse boekverkopers

Boekverkopers die in het buitenland gevestigd zijn, vallen in beginsel buiten de werkingssfeer van de Wvbp. In een [uitspraak van de rechtbank Amsterdam](#) is echter uitgemaakt dat het enkele gegeven van een buitenlandse vestiging niet

doorslaggevend is voor de werkingssfeer van de Wvbp. Een (internet-)verkoper die in het buitenland is gevestigd, moet worden beschouwd als een Nederlandse verkoper als de verkoopactiviteiten hoofdzakelijk in Nederland plaatsvinden en de bij de verkoop boeken of muziekuitgaven de grens niet passeren. Deze vorm van verkoop door een in het buitenland gevestigde verkoper viel al binnen het bereik van de wet.

In het buitenland gevestigde verkopers die boeken of muziekuitgaven uit Nederland importeren en ze vervolgens rechtstreeks aan consumenten in Nederland verkopen, moeten de vaste prijzen nu ook gaan hanteren. Deze bepaling is van toepassing ongeacht de wijze van verkoop, dus zowel online als offline. Een uitzondering geldt voor verkopers die gevestigd zijn in een lidstaat van de Europese Unie, IJsland, Noorwegen of Liechtenstein, tenzij zij het oogmerk hebben de Wvbp te ontduiken.

Overige wijzigingen

- In geval van een faillissement of opheffing van de activiteiten van de uitgever, importeur of verkoper geldt de vaste boekenprijs niet. De uitgever, importeur of verkoper moet een opheffingsuitverkoop vooraf melden bij het Commissariaat, de verkoop mag maximaal drie maanden duren en de boeken moeten tot de voorraad te horen bij de start van deze uitverkoop.
- De vaste boekenprijs geldt niet als een uitgever één exemplaar van een boek aan het Depot van de Koninklijke Bibliotheek verkoopt.
- De Wvbp wordt elke vier jaar in plaats van elke vijf jaar geëvalueerd.
- Het wetsvoorstel bevat ook een aantal wijzigingen van technische aard, die vooral voortkomen uit de uitvoeringspraktijk van het Commissariaat.

Afschaffen vaste prijs voor wetenschappelijke studieboeken

De wijziging met betrekking tot het uitzonderen van wetenschappelijke studieboeken treedt op een later moment in werking. In een brief aan de Eerste Kamer geeft de minister van OCW aan problemen te verwachten bij de uitvoering en handhaving van het gewijzigde wetsartikel. Het artikel over het wetenschappelijk studieboek breidt de definitie van schoolboek namelijk uit tot school- en wetenschappelijk boek. Dat wil zeggen: er moet sprake zijn van een werk dat qua vorm en inhoud gericht is op informatieoverdracht in onderwijsleersituaties en de onderwijsinstelling moet het werk binnen het les- en studierooster voorschrijven. Het wetenschappelijke boek wordt op dezelfde wijze gedefinieerd als het schoolboek. Er ontbreken echter harde criteria voor het afbakenen van het studieboek ten opzichte van de overige wetenschappelijke boeken. De minister laat de inwerkingtreding van het gewijzigde wetsartikel afhangen van verder onderzoek naar de vaste prijs voor het wetenschappelijke boek. Dit gebeurt als onderdeel van de eerstkomende evaluatie van de Wvbp in januari 2014.

Tabel wijzigingen Wet op de vaste boekenprijs:

Betreft	Bepaling	Regeling	Voorwaarden
Afschaffen vaste prijs buitenlandse bladmuziekuitgaven	Artikel 3, eerste lid	Voor boeken die in Nederland worden geïmporteerd en voor in Nederland uitgegeven muziekuitgaven die na export naar het buitenland weer in Nederland worden geïmporteerd, stelt de importeur een vaste prijs vast.	Bladmuziekuitgave die: 1. uit het buitenland is geïmporteerd en 2. in het buitenland is uitgegeven.
Geen vaste prijs: opheffingsuitverkoop	Artikel 6, eerste lid, onderdeel b	De verplichting om de vaste prijs toe te passen geldt niet voor: b. verkoop aan eindafnemers in geval van faillissement of opheffing van de activiteiten van de uitgever, importeur of verkoper, gedurende een termijn van ten	- Verkoop aan eindafnemers bij faillissement of opheffing activiteiten; - Maximaal drie maanden; - Boeken of muziekuitgaven die al tot de voorraad

		hoogste drie maanden en voor zover het boeken of muziekgaven betreft die bij de aanvang van de opheffingsuitverkoop tot de voorraad behoorden.	behoorden.
Geen vaste prijs: Koninklijke Bibliotheek	Artikel 6, eerste lid, onderdeel c	De verplichting om de vaste prijs toe te passen geldt niet voor: e. de verkoop door een uitgever van één exemplaar van een boek aan het Depot van de Koninklijke Bibliotheek, genoemd in artikel 1.16 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	- Eén exemplaar; - Verkoop aan het Depot van de Koninklijke Bibliotheek.
Werknemerskorting	Artikel 6, eerste lid, onderdeel e	De verplichting om de vaste prijs toe te passen geldt niet voor: e. verkoop van één exemplaar van een boek of muziekgave aan een eindafnemer die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam is bij de verkoper, en de verkoper: 1° het boek uitgeeft, importeert of aan andere eindafnemers verkoopt; of 2° de muziekgave uitgeeft of aan andere eindafnemers verkoopt.	- Eén exemplaar; - Eindafnemer die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam is bij de verkoper en de verkoper 1. het boek uitgeeft, importeert of aan andere eindafnemers verkoopt, of 2. de muziekgave uitgeeft of aan andere eindafnemers verkoopt.
Auteurskorting	Artikel 6, eerste lid, onderdeel f	De verplichting om de vaste prijs toe te passen geldt niet voor: f. de verkoop door een uitgever aan een auteur voor promotioneel gebruik van door die auteur geschreven boeken of muziekgaven.	- Verkoop door een uitgever aan een auteur; - Van door die auteur geschreven boeken of muziekgaven voor promotioneel gebruik.
Uitbreiding toepassen vaste prijs: deelname handelingen derden	Artikel 6, vierde lid	De verkoper heeft geen deelneming in handelingen van derden waarbij de eindafnemer door de koop van een boek of muziekgave een geldelijk of een op geld waardeerbaar voordeel wordt verstrekt	- Deelname aan handelingen van derden; - Geldelijk of op geld waardeerbaar voordeel voor de eindafnemer bij de koop van een boek of muziekgave.
Uitbreiding toepassen vaste prijs: buitenlandse boekverkopers	Artikel 6, vijfde lid	Dit artikel is tevens van toepassing op in het buitenland gevestigde verkopers die boeken of muziekgaven importeren of doen importeren uit Nederland en vervolgens rechtstreeks aan eindafnemers in Nederland verkopen. Dit lid is niet van toepassing op verkopers gevestigd in een lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, tenzij de verkoper het oogmerk heeft deze wet te ontduiken.	In het buitenland (maar buiten de EU/EER); gevestigde verkopers die: 1. boeken of muziekgaven importeren 2. vervolgens rechtstreeks aan eindafnemers in Nederland verkopen.
Evaluatie	Artikel 30	De minister van OCW zendt binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van deze wet, en vervolgens telkens na vier jaar, aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.	

Wijzigingen Besluit vaste boekenprijs

Het Besluit vaste boekenprijs (Bvbp) is per 1 januari 2013 gewijzigd. De wijzigingen hebben ook plaatsgevonden naar aanleiding van de evaluatie van de Wvbp, maar staan inhoudelijk los van de wijzigingen van die wet. De wijzigingen zijn op 1 januari 2013 in werking getreden. De wijzigingen in het Bvbp zijn grotendeels van technische aard en betreffen aanvullingen en/of verduidelijkingen van een aantal artikelen.

Korting openbare bibliotheken

De verkoop aan openbare bibliotheken is toegevoegd aan artikel 3, tweede lid, van het Bvbp. Daarmee wordt geregeld dat de kortingsmogelijkheid van 5% nu ook geldt voor levering aan openbare bibliotheken, net als in het eerste lid van artikel 3.

Eenmalig per jaar actieprijs en combinatieprijs

Een uitgever of importeur kan voortaan vaker dan slechts eenmaal voor een boek of muziekgave een actie- of combinatieprijs vaststellen. Hij mocht slechts 'eenmalig' een actie- of combinatieprijs vaststellen. Het Commissariaat oordeelde in een bestuurlijk rechtsoordeel dat men deze artikelen zo moest lezen dat een uitgever of importeur eenmalig per jaar een bijzondere prijs kan vaststellen. Dat betekent dat een volgende actie- of combinatieprijs mag ingaan een jaar nadat de eerdere actie- of combinatieprijs van start is gegaan.

Boekenclubprijs: kortere termijn boek als welkomstaanbieding

Boeken moeten twee maanden in het boekenaanbod van een boekenclub zijn opgenomen voordat de boekenclub die boeken als welkomstaanbieding mag aanbieden. Dit was zes maanden. Een boekenclubprijs geldt vier maanden nadat het boek in de reguliere verkoop is gebracht. Dit betekent dat de boekenclub een boek, waarvoor de uitgever een boekenclubprijs heeft vastgesteld, zes maanden na verschijnen kan kiezen als welkomstaanbieding, in plaats van na tien maanden.

Tabel wijzigingen Besluit vaste boekenprijs:

Betreft	Bepaling	Regeling	Voorwaarden
Korting 5% openbare bibliotheken	Artikel 3, tweede lid	Bij levering ten behoeve van bibliotheken van onderwijsinstellingen en bibliotheken verbonden aan penitentiaire inrichtingen of ziekenhuizen en verpleeginrichtingen in het kader van de uitoefeningen van hun bibliotheekfunctie, en bij verkoop aan openbare bibliotheken in het kader van de uitoefening van hun publieksfunctie, kan de verkoper bij gelijktijdige levering van minder dan 15 exemplaren van een boek een korting op de vaste prijs toepassen van ten hoogste 5%.	- Levering aan openbare bibliotheken; - Bij gelijke tijdige levering van minder dan vijftien exemplaren; - Korting van ten hoogste 5%.
Actie- en combinatieprijs	Artikel 7, vierde lid, en artikel 8, vierde lid	Indien voor een boek of muziekgave reeds een actieprijs of een combinatieprijs is vastgesteld, stelt de uitgever of importeur geen nieuwe actieprijs of combinatieprijs voor dat boek onderscheidenlijk die muziekgave vast dan twaalf maanden na de ingangsdatum van de laatste actieprijs of combinatieprijs.	Laatste actie- of combinatieprijs ten minste meer dan een jaar (twaalf maanden) geleden vastgesteld.
Boekenclubprijs: welkomstaanbieding	Artikel 14, derde	Voor boeken die met toestemming van de uitgever of importeur in het	- Toestemming uitgever of importeur;

	lid	boekenclubaanbod zijn aangewezen als eenmalige welkomstaanbieding voor uitsluitend nieuwe leden en die tenminste twee achtereenvolgende maanden in het boekenclubaanbod zijn opgenomen, kan de uitgever of importeur in afwijking van het eerste en tweede lid een lager boekenclubprijs vaststellen.	- Eenmalige welkomstaanbieding; - Nieuwe leden; - Boek tenminste twee maanden in boekenclubaanbod opgenomen.
--	-----	---	--

Cashback: uitspraak Hoge Raad en wetswijziging

Het verkopen van boeken via het cashbackprogramma van SplinQ is niet in strijd met de Wvbp, oordeelde de Hoge Raad op 21 december 2012. Inmiddels is de Wvbp echter gewijzigd en een van de wijzigingen houdt in dat boekverkopers niet meer aan dergelijke cashbackprogramma's mogen deelnemen.

Wat is een cashbackprogramma?

Cashbackorganisaties als SplinQ maken op hun website reclame voor internetverkopers. Als consumenten via de website van SplinQ producten kopen bij zo'n internetverkoper, krijgt SplinQ daarvoor een provisie die het vervolgens deelt met de consument. Er zijn uiteenlopende verkopers met allerlei producten bij het cashbackprogramma van SplinQ aangesloten, waaronder boekverkopers.

Gelijk speelveld

Het gerechtshof Amsterdam deed op 14 juni 2011 uitspraak in het hoger beroep dat was ingesteld door SplinQ. Het hof oordeelde dat het verkopen van boeken met tussenkomst van de cashbackorganisatie niet in strijd is met de Wvbp. Het Commissariaat was echter van oordeel dat boekverkopers die deelnemen aan het cashbackprogramma ongeoorloofde korting verlenen. Uit het oogpunt van een gelijk speelveld voor boekverkopers vond het Commissariaat het van belang om het oordeel van het gerechtshof voor te leggen aan de Hoge Raad. Die bevestigde het oordeel van het gerechtshof.

Dat een derde (de cashbackorganisatie) het voordeel verstrekt, leidt er niet toe dat de verkoper ongeoorloofde korting verstrekt aan de consument, vond de Hoge Raad. Boekverkopers zijn niet verantwoordelijk voor het feit dat SplinQ de advertentie-inkomsten die afkomstig zijn van boekverkopers, deelt met consumenten.

Wetswijziging

Een van de wijzigingen van de Wvbp bepaalt dat boekverkopers niet meer mogen deelnemen aan cashbackprogramma's, zoals dat van SplinQ, en aan andere handelingen van derden waarbij die derde partij aan de consument een korting verstrekt.

De aanleiding voor deze wijziging is de uitspraak van het gerechtshof Amsterdam van 14 juni 2011, die de Hoge Raad later bevestigde. De korting was in dit geval indirect omdat, hoewel de korting werd gefinancierd uit door de verkoper betaalde commissie, het niet de verkoper zelf was die de korting verleende. In het licht van het gesloten stelsel van de vaste boekenprijs acht de minister van OCW elke vorm van korting waaraan verkopers meewerken ongewenst.

Met de wijzigingen mogen verkopers op geen enkele wijze deelnemen aan

handelingen van derden waarbij de consument korting krijgt. Met andere woorden: waarbij de consument dus een deel van zijn betaling van een boek of een muziekgave of een ander op geld waardeerbaar voordeel van die derde partij ontvangt. Deelneming van de verkoper houdt in dat de verkoper zich op enigerlei wijze verbindt aan de handelingen van de derde, waarmee de consument een geldelijk voordeel bij de koop van een boek of muziekgave wordt verschaft, zoals bij cashbackconstructies of vergelijkbare handelspraktijken. De feitelijke deelneming is bepalend, niet de vraag of een verkoper wist of kon weten dat de derde aan de consument een geldelijk voordeel verschaft bij de aankoop van een boek of muziekgave. Dit brengt met zich dat een verstandige verkoper zich goed informeert, aldus de minister.

Boete voor verkopen nieuwe boeken als tweedehands

Het Commissariaat heeft een boete van € 15.000,- opgelegd aan een verkoper die via www.bol.com nieuwe boeken met korting verkocht. De verkoper verkocht de boeken via het onderdeel op de website dat bestemd is voor de verkoop van tweedehands exemplaren. Dat maakt echter niet dat boeken ook als 'tweedehands' zijn aan te merken.

Niet als consument gebruikt

De verkoper had de boeken niet als consument gebruikt, zo bleek uit zijn verklaring, de staat van de boeken en het grote aantal verkochte exemplaren. Omdat hij de boeken als nieuw aan consumenten verkocht, trad hij op als verkoper in de zin van de Wvbp. De verkoper had de boeken dus voor de door de uitgever vastgestelde prijs van de hand moeten doen.

Boek en e-boek

Is de combinatie van een boek met een e-boek, dat kopers met een code gratis kunnen downloaden, een boek in de zin van de Wvbp? Volgens het Commissariaat voor de Media niet.

Unieke code

Het papieren boek was voorzien van een sticker met de mededeling 'inclusief gratis e-boek'. In het boek stond een unieke code waarmee de consument een digitale versie van het boek kon downloaden via de website van de uitgever.

Ondersteunende informatiedrager

Het Commissariaat beoordeelde eind 2012 of het e-boek een 'ondersteunende informatiedrager' was. Dat was niet het geval: het e-boek bevatte geen ondersteunende informatie ten aanzien van de inhoud van het papieren boek, bijvoorbeeld een toelichting, verduidelijking of vragen, oefeningen of opdrachten. Daarbij maakte het niet uit dat het e-boek niet zelfstandig te verkrijgen was. Het heeft immers geen invloed op de inhoud van het e-boek als de uitgever een e-boek niet afzonderlijk beschikbaar stelt.

Geldelijk voordeel

De combinatie van het papieren boek met het e-boek merkte het Commissariaat dan ook niet aan als een boek in de zin van de Wvbp. De uitgever had een vaste prijs voor het papieren boek moeten vaststellen en daarnaast een combinatieprijs (van maximaal zes maanden) voor de combinatie van het papieren boek met het e-boek. Het feit dat de uitgever het e-boek zonder extra kosten in combinatie met het papieren boek verkocht, maakte dat niet anders. Het e-boek vertegenwoordigde namelijk een geldelijk voordeel bij de verkoop van het papieren boek.

Geen wetswijziging combinatieprijs boek met e-boek/app

Een wijziging van het Bvbp om het mogelijk te maken om voor een combinatie van een boek en een e-boek of app, met een nauwe inhoudelijke relatie met het boek, een combinatieprijs vast te stellen die langer dan zes maanden geldt (zie vorige nieuwsbrief, pagina 4), gaat vooralsnog niet door. De ministerraad heeft de voorgestelde wijziging niet overgenomen.